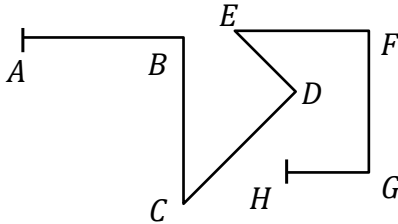

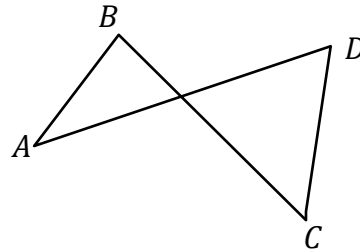
Tasokuvioita

GEOMETRIA MAA3

Murtoviiva: Sanotaan, että kaksi janaa on liitetty toisiinsa, jos niiden toinen pääty piste on sama. Peräkkäin toisiinsa liitettyjen janojen muodostamaa viivaa kutsutaan *murtoviivaksi*, jos siinä minkään kahden peräkkäisen janan välinen kulma ei ole nollakulma, oikokulma eikä täysikulma.

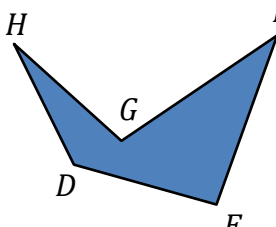
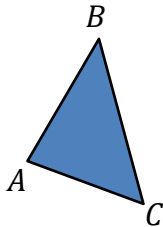

Avonainen itseään leikkaamaton murtoviiva $ABCDEFGH$.

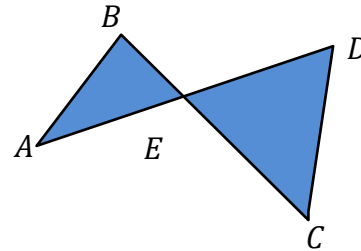

Umpinainen eli suljettu itseään leikkaava murtoviiva $ABCDA$.

Monikulmio: Umpinainen eli suljettu, itseään leikkaamaton murtoviivan rajaama tason osa on *monikulmio*.

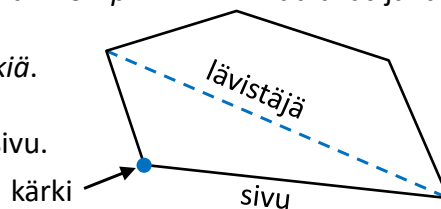

ABC ja $DEFGH$ ovat monikulmioita.

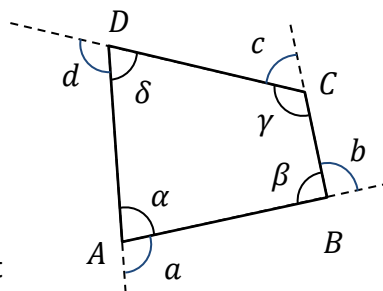
ABE ja CDE ovat monikulmioita, mutta $ADCB$ ei.

Monikulmiot luokitellaan kulmien lukumäärän mukaan. Monikulmion reunana oleva murtoviiva on monikulmion *piiri*. Piiriin kuuluvat janat ovat monikulmion *sivuja* ja janojen päätepisteet ovat monikulmion *kärkiä*. Monikulmion *lävistäjä* on jana, joka yhdistää kaksi kärkeä, mutta ei ole sivu.

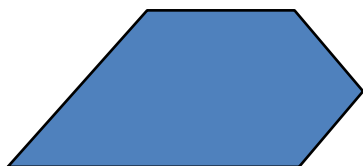

Monikulmion sisäkulmalla eli lyhyesti monikulmion kulmalla tarkoitetaan monikulmion sisään aukeavaa kahden vierekkäisen sivun väliin jäävää kulmaa (kuviossa $\alpha, \beta, \gamma, \delta$).

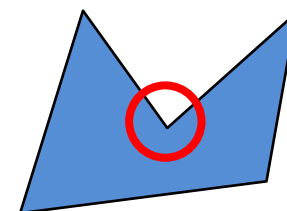
Kuperan monikulmion ulkokulma on sivun ja sitä kiertojärjestyksessä edeltävän sivun jatkeen väliin jäävä kulma (a, b, c, d). Ulkokulmat ovat siis sisäkulmien vieruskulmia

Monikulmio, jonka kaikki kulmat ovat korkeintaan 180° , on *kupera*. Monikulmio, joka ei ole kupera on *kovera*.

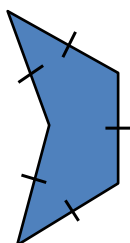
Kupera monikulmio

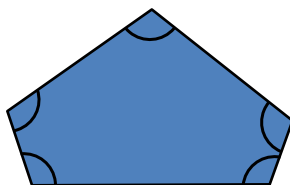
Kovera monikulmio

Monikulmio nimetään kulmien tai vastaavasti kärkien lukumäärän mukaan, esimerkiksi *kolmio*, *nelikulmio* ja *viisikulmio*. Yleisesti n -kulmiolla ($n > 2$) on n kulmaa ja kärkeä.

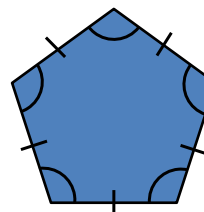
Tasasivuisen monikulmion kaikki sivut ovat yhtä pitkät, kun taas *tasakulmaisessa* monikulmiossa kaikki kulmat ovat yhtä suuret. *Monikulmio on säännöllinen*, jos se on sekä tasasivuinen että tasakulmainen.

Tasasivuinen monikulmio

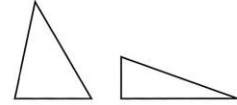
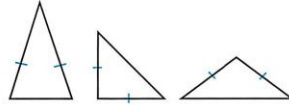
Tasakulmainen monikulmio

Säännöllinen monikulmio

Kolmio: Kolmioiden luokitteluperustana voi olla joko yhtä pitkien sivujen lukumäärä tai suurimman kulman laatu → 2 eri luokitusta:

1. Yhtä pitkien sivujen lukumäärään perustuva luokitus

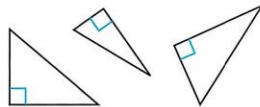
kolmiot, joiden kaikki sivut ovat eripituiset

tasakylkiset kolmiot, vähintään kaksi yhtä pitkää sivua

2. Suurimman kulman laatuun perustuva luokitus

teräväkulmaiset kolmiot,
suurin kulma $< 90^\circ$

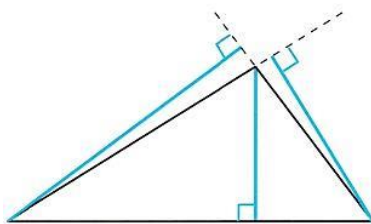
suorakulmaiset kolmiot,
suurin kulma $= 90^\circ$

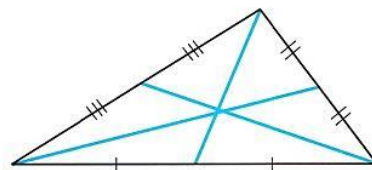
tylppäkulmaiset kolmiot,
suurin kulma $> 90^\circ$

Kolmio, joka ei ole suorakulmainen on *vinokulmainen*. Vinokulmainen kolmio on joko *terävä-* tai *tylppäkulmainen*.

Kolmioon voidaan piirtää kolme *korkeusjanaa* ja kolme *keskijanaa*, joita kutsutaan *mediaaneiksi*. Korkeusjana on kohtisuorassa sitä sivua vastaan, jolle se on piirretty. Keskijana yhdistää kolmion kärjen vastaisen sivun keskipisteeseen.

korkeusjanat

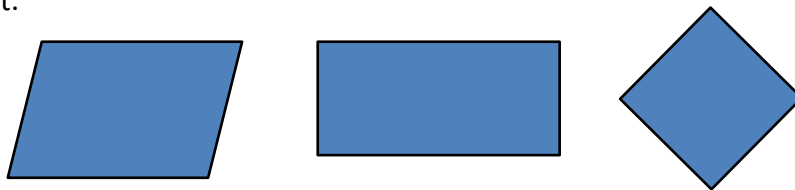

keskijanat

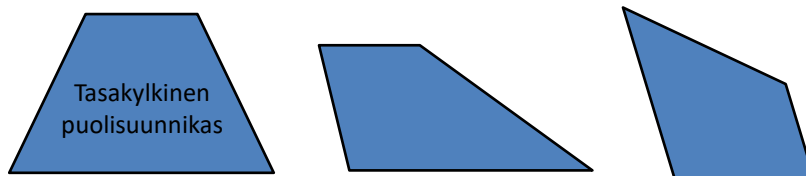
Nelikulmio: Nelikulmioiden erikoistapauksia ovat *suunnikas*, *puolisuunnikas*, *suorakulmio*, *neljäkäs* ja *neliö*.

Määritelmä, suunnikas ja puolisuunnikas, sivu 22 oppikirja:

Suunnikas on nelikulmio, jonka vastakkaiset sivut ovat yhdensuuntaiset.

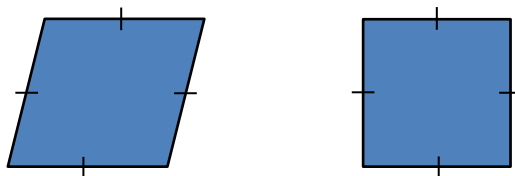
Puolisuunnikas on nelikulmio, jonka toiset sivut ovat yhdensuuntaiset.

Suunnikkaan ja puolisuunnikkaan määritelmistä saadaan, että suunnikas on aina myös puolisuunnikas.

Määritelmä, neljäkäs, neliö ja suorakulmio, sivu 22 oppikirja:

Neljäkäs eli *vinoneliö* on suunnikas, jonka kaikki sivut ovat yhtä pitkiä

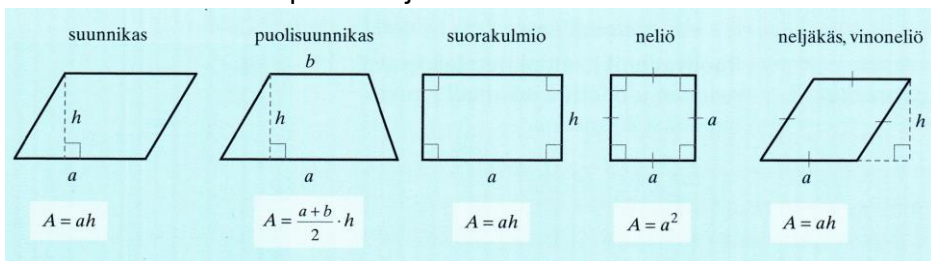
Suorakulmio on nelikulmio, jonka kaikki kulmat ovat suorat.

Neliö on nelikulmio, jonka kaikki sivut ovat yhtä pitkiä ja kulmat suorat.

Suorakulmio, neljäkäs ja neliö ovat määritelmien nojalla myös suunnikkaita. Samoin jokainen neliö on neljäkäs ja suorakulmio.

Palautetaan mieleen pinta-alojen laskukaavat:

ja säännölliset monikulmiot:

Todetaan lopuksi (vertaa s. 23), että säännöllisen n -kulmion yhden kulman suuruus on $\frac{(n-2) \cdot 180^\circ}{n}$. (Kolmiotarkastelu!)